

Potřebuji poradit (variace na C3B4ME, See Three Before Me)

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Bc. et BcA. Klára Kujanová

Název školy, na níž autor působí: Základní škola, Praha 4, Květnového vítězství 1554

II. Kontext:

Cílová skupina: žáci 3. ročníku

Předmět, v němž byla technika realizována: člověk a jeho svět s využitím metody CLIL

Třída má 24 žáků (11 chlapců, 13 dívek), ve třídě není nikdo s SVP či OMJ.

Od 1. ročníku jsou metodou CLIL (Content and Language Integrated Learning = obsahově a jazykově integrované učení) vyučovány tyto předměty: výtvarná výchova, hudební výchova, matematika 1x týdně a člověk a jeho svět 1x týdně. Tyto předměty jsou vedeny třídním učitelem, rodilým mluvčím a párovým pedagogem.

Od 2. ročníku probíhá pravidelně párová výuka některých hodin ČJ nebo ČaS.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Potřebuji poradit (modifikace metody C3B4ME).

Metodu *Potřebuji poradit* (C3B4ME, See Three Before Me) využívají žáci zcela přirozeně při každodenní práci ve třídě, ať už se jedná o společnou práci, porozumění zadání, samostatnou či skupinovou práci. Žáci metodu využijí v případě, že si nejsou jistí, mají další otázky, nevědí, jak postupovat atd.

Ve třídě jsou vedle tabule umístěny karty (viz příloha 2), ve kterých žáci hledají podporu. Někteří žáci se karet drží a jdou kartu po kartě, dokud nezískají potřebné informace. Jiní žáci

využívají pouze jeden druh pomoci. Velmi dobře je to vidět na videu (viz příloha 1), kde jednotliví žáci reflektují, která karta jim osobně pomáhá nejvíce.

V praxi to často funguje dvěma způsoby. Jsou žáci, kteří se rozhodnou, že využijí některou formu pomoci, a jdou se například zeptat spolužáků nebo se dívají, jak pracují ostatní žáci.

Další skupina žáků se ptá přímo mě jako učitele. Já je následně odkazuji na karty *Potřebuji poradit*, které jsou ve třídě vyvěšené po celý školní rok. Ve většině případů jim karty pomohou. Pokud ne, žáci se vrací ke mně a dostávají odpověď, pomoc, radu.

A samozřejmě jsou také žáci, kteří karty nevyužívají, nemají potřebu se radit či ujišťovat.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

S touto metodou jsem žáky začala seznamovat na začátku druhého ročníku. Na počátku jsme měli pouze karty „Zeptám se ve třídě.“ a „Zeptám se někoho jiného.“. Karty jsem zavedla, protože se při každém zadání úkolu objevovaly dotazy, na které si žáci mohli odpovědět sami. Příčiny byly různé. Někteří žáci nedávali pozor nebo nevěděli, jak mají postupovat, jiní zadání dobře neporozuměli a potřebovali se ujistit. Chtěla jsem žáky vést k samostatnému uvažování a aktivnímu přemýšlení nad daným úkolem. Také jsem jim chtěla názorně ukázat (modelovat), že pedagog není jediný, kdo zná odpovědi, ale že i spolužáci mohou dobře poradit.

Postupně jsem přidala zbylé karty (viz příloha 2 a 3) a učila žáky hledat odpovědi na otázky v učebnicích a ve třídě (plakáty na český jazyk, karty s násobilkou atd.).

Karty jsou nyní neodmyslitelnou a přirozenou součástí naší třídy a mnoho žáků se jimi řídí při každodenní výuce.

Reflexe učitele

Tuto metodu vnímám jako velký krok k samostatnosti žáků. Pokud něco nevím, jsem sám schopen si to zjistit od ostatních. Třída funguje jako samostatná jednotka, žáci se vzájemně učí, motivují a podporují. Spoléhají na to, že jim poradí někdo z dětí.

Tato metoda je zčásti výhodná také pro mě. Netvoří se dlouhé fronty žáků s podobnými otázkami. Velká část třídy karty využívá okamžitě, když si neví rady. Zeptají se spolužáka vedle, před sebou nebo si dojdou přes třídu za kamarádem. Velmi dobře vědí, kdo je v danou chvíli schopen a ochoten jim poradit a koho je dobré vyhledat. Ne všichni jsou schopni vysvětlovat problém tak, že to druzí chápou. Ne všichni chtějí být osloveni, aby pomohli. Někteří žáci se cítí vyrušeni, pokud se jich při práci někdo ptá. Jiní žáci prahnou po tom, aby se jich někdo zeptal. A toto všechno se během školního roku žáci naučí rozpoznávat. Vyžaduje to časté reflexe a pozorování třídy.

Ve třídě je několik žáků, kteří častěji přijdou jako první za mnou. Já je ihned odkazuji na karty a na pomoc od spolužáků. Zároveň je ale ujišťuji, že pokud nenajdou odpovědi, mohou se vždy vrátit za mnou.

Touto metodou se učitel nezbavuje odpovědnosti ani od sebe žáky neodhání. Pouze je nasměřuje na jejich vlastní cestu.

Za dobu využívání karet jsem si všimla, že se žáci lépe naučili formulovat otázky. Také jejich odpovědi se stávají srozumitelnějšími. Snaží se druhé pouze popostrčit a poskytnout jim oporu. Nenabízejí jim finální řešení, neboť rozumějí, jak důležité je, aby si na řešení přišel spolužák sám. Rozvíjí se také schopnost vzájemného porozumění.

Výzvou pro nás je, aby se žáci učili druhým ukázat směr a umožnit jim přijít si na řešení samostatně. Míra nápovědy je často těžko odhadnutelná. V rámci společných reflexí o tom hodně mluvíme a sdílíme své zkušenosti.

Reflexe žáků

Žáci hodnotí možnost využívat karty velmi kladně. Mnoho z nich si bez nich neumí představit svou práci, cítí se samostatnější a také jistější v tom, že na to nejsou sami. Pomáhá jim, když vidí i jiné spolužáky, jak se chodí radit nebo listují učebnicí a hledají nápovědu tam.

Při společných reflexích také žáci zmiňují, že jdou i za někým, s kým se za jiných okolností nebaví, ale vědí, že dobře rozumí písemnému zadání a dokáže jim smysluplně poradit.

Karty pomáhají každému jinak, což můžeme sledovat na videozáznamu (viz příloha 1).

Doporučení při využití v praxi

Doporučuji především zavést tuto metodu co nejdříve a mít karty stále viditelně vystavené ve třídě.

Zpočátku jsme věnovali hodně času povídání o výhodách, které to žákům přináší.

Je dobré s žáky také mluvit o tom, že ne každému je příjemné, když ho rušíme při práci, a že jsou mezi námi ti, kteří umějí vysvětlovat lépe, i ti, kteří se to teprve učí.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1: Zpětná vazba (video)

Příloha 2: Karty ve třídě

Příloha 3: Karty C3B4ME k vytištění

Příloha 4: Analýza videa

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

